

Działalność kontrolna okręgowych urzędów górniczych i UGBKUE

1. Podstawa prawna i zakres działalności kontrolnej urzędów górniczych

Zgodnie z art. 109 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze organy nadzoru górniczego sprawują nadzór i kontrolę nad ruchem zakładów górniczych. Podstawową formą prowadzenia nadzoru i kontroli są przeprowadzane w zakładach górniczych czynności inspekcyjno-kontrolne, w tym kontrole.

Ponadto Prezes Wyższego Urzędu Górniczego jako organ wyspecjalizowany prowadzi kontrole spełniania przez wyroby zasadniczych wymagań na podstawie aktów prawnych wprowadzających postanowienia dyrektyw nowego podejścia do prawa polskiego dla wyrobów przeznaczonych do stosowania w zakładach górniczych. Działalność Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego jako wyspecjalizowanego organu nadzoru prowadzona jest na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2087 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 z późn. zm.).

W związku ze stosowaną w działalności kontrolnej organów nadzoru górniczego ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447), wykonywanie czynności inspekcyjno-technicznych przez pracowników organów nadzoru górniczego, uregulowane zostało:

- zarządzeniem Nr 12 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 29 kwietnia 2009 r. w sprawie trybu wykonywania czynności inspekcyjno-technicznych przez pracowników okręgowych urzędów górniczych oraz Urzędu Górniczego do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych (Dz. Urz. WUG Nr 6, poz. 40 z późn. zm.),
- zarządzeniem Nr 9 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 15 kwietnia 2009 r. w sprawie trybu wykonywania czynności inspekcyjno-technicznych przez pracowników Wyższego Urzędu Górniczego (Dz. Urz. WUG Nr 5, poz. 37 z późn. zm.).

W 2010 roku Samodzielny Wydział do spraw Kontroli planował, organizował, koordynował oraz przeprowadzał kontrole działalności okręgowych urzędów górniczych i specjalistyczne-

go urzędu górniczego (UGBKUE) oraz komórek WUG, stosując standardy i procedury określone w „Wytycznych w sprawie kontroli w administracji rządowej”, które opracowane zostały przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów w lipcu 2009 r., a wprowadzone do obowiązkowego stosowania od dnia 1 stycznia 2010 r.

Zasady i tryb przeprowadzania kontroli okręgowych urzędów górniczych, UGBKUE oraz komórek WUG, uregulowane zostały zarządzeniem Nr 8 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 13 stycznia 2010 r. w sprawie kontroli urzędów górniczych (Dz. Urz. WUG Nr 2, poz. 18 z późn. zm.).

2. Działalność kontrolna w ujęciu statystycznym

W wyniku działalności kontrolnej Wyższego Urzędu Górniczego, okręgowych urzędów górniczych i Urzędu Górniczego do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych, prowadzonej w ramach kontroli i nadzoru nad zakładami górniczymi oraz pozostałymi nadzorowanymi podmiotami i jednostkami, okręgowe urzędy górnicze i UGBKUE wykonały w roku 2010 łącznie 24 026 roboczodniówek, w tym, w ramach kontroli w rozumieniu znowelizowanej ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, 22 050 roboczodniówek, z których:

- w ramach kontroli limitowanych wykonano 16 925 roboczodniówek (76,8%),
- w ramach kontroli doraźnych wykonano 4 122 roboczodniówki (18,7%),
- w ramach kontroli powtórnych wykonano 1 003 roboczodniówki (4,5%).

Zestawienie zbiorcze roboczodniówek wykonanych w 2010 roku przedstawiono w tabelach 2.1.–2.2.

Z ogólnej liczby 22 050 roboczodniówek kontrolnych, wykonanych w roku 2010 przez okręgowe urzędy górnicze oraz UGBKUE, 21 897 z nich wykonano w zakładach górniczych.

Pracownicy inspekcyjno-techniczni OUG w: Gliwicach, Katowicach, Rybniku, Lublinie, we Wrocławiu i UGBKUE wykonali na zmianach innych niż ranna (A) 1 050 roboczodniówek. Stanowi to 6,2% wszystkich (17 036) wykonanych roboczodniówek, w tym w ramach kontroli w podziemnych zakładach górniczych – 591 roboczodniówek.

Pracownicy departamentów merytorycznych Wyższego Urzędu Górniczego wykonali w 2010 r. łącznie 2 027 roboczodniówek, z których 1 445 to roboczodniówki kontrolne wykonane w zakładach górniczych i innych podmiotach, w oparciu o znowelizowaną ustawę o swobodzie działalności gospodarczej.

Ponadto, w ramach nadzoru nad merytoryczną działalnością dyrektorów urzędów górni-

Tab. 2.1. Liczba roboczodniówek wykonanych przez pracowników inspekcyjno-technicznych urzędów górniczych w 2010 r.

OUG	Roboczodniówki kontrolne						Razem	Roboczodniówki				Ogółem (8-12)
	w zakładach górniczych				W ośrodkach szkoleniowych	W jednostkach ratownictwa		Roboczodniówki inne	Dochodzenia	Nadzór nad akcjami	Nielegalna eksploatacja	
	Kontrole limitowane	Kontrole doradne	Kontrole powtórne	Razem								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Gliwice	2022	1041	444	3507	47	14	3568	63	172	85	0	3888
Katowice	2430	352	63	2845	25	2	2872	69	63	128	0	3132
Rybnik	2115	669	95	2879	15	2	2896	94	141	109	0	3240
Lublin	840	209	33	1082	2	0	1084	14	9	14	29	1150
Wrocław	1931	241	74	2246	14	0	2260	244	290	17	9	2820
Kielce	985	139	57	1181	6	2	1189	19	3	0	17	1228
Kraków	1402	207	42	1651	3	3	1657	34	6	2	3	1702
Krosno	871	158	9	1038	8	0	1046	15	4	0	13	1078
Poznań	1244	493	76	1813	10	0	1823	44	14	0	36	1917
Warszawa	916	60	76	1052	0	0	1052	5	7	0	1	1065
UGBKUE	2077	492	34	2603	0	0	2603	178	22	3	0	2806
RAZEM	16833	4061	1003	21897	130	23	22050	779	731	358	108	24026

Tab. 2.2. Zestawienie zbiorcze wykonanych roboczodniówek w 2010 r.

OUG	Roboczodniówki wykonane			
	kontrole limitowane w zakładach górniczych	kontrolne pozostałe	roboczodniówki wynikające z nadzoru i inne*	ogółem
Gliwice	2022	1546	320	3888
Katowice	2430	442	260	3132
Rybnik	2115	781	344	3240
Lublin	840	244	66	1150
Wrocław	1931	329	560	2820
Kielce	985	204	39	1228
Kraków	1402	255	45	1702
Krosno	871	175	32	1078
Poznań	1244	579	94	1917
Warszawa	916	136	13	1065
UGBKUE	2077	526	203	2806
RAZEM	16833	5217	1976	24026

* roboczodniówki : w ramach „rozpoznania”, wynikające z art. 114 Pgg (ogłędziny, dochodzenia, nadzór nad akcjami), wynikające z „nielegalnej eksploatacji”

czych, pracownicy inspekcyjno-techniczni WUG wykonali 215 roboczodniówek.

W roku 2010 przeprowadzono też 58 kontroli, w czasie których skontrolowano 130 wyrobów. W sprawie wyrobów, które nie spełniały zasadniczych i innych wymagań zawartych w dyrektywach, przeprowadzono cztery postępowania administracyjne. W wyniku tych postępowań producenci podjęli skuteczne działania w celu usunięcia niezgodności produkowanych wyrobów.

3. Zatrzymane roboty oraz stwierdzone nieprawidłowości

W wyniku przeprowadzonych kontroli w 2010 roku pracownicy inspekcyjno-techniczni urzędów górniczych wstrzymali w całości lub części ruch zakładu górniczego lub jego urządzeń w 2 129 przypadkach, w tym w:

- 164 przypadkach wstrzymano eksploatację ścian,
- 192 przypadkach – drążenie chodników,
- 48 przypadkach – eksploatację zabierek,
- 126 przypadkach – inne roboty górnicze,
- 1 201 przypadkach – urządzenia mechaniczne,
- 299 przypadkach – urządzenia elektryczne,
- 99 przypadkach – inne urządzenia.

W zakładach górniczych wydobywających kopaliny podstawowe wstrzymano 1 969 robót górniczych i urządzeń, w tym:

- 146 ścian,
- 185 chodników,
- 47 zabierek,
- 86 innych robót górniczych,
- 1 128 urządzeń mechanicznych,

- 280 urządzeń elektrycznych,
- 97 innych urządzeń.

W zakładach górniczych wydobywających kopaliny pospolite wstrzymano 160 robót górniczych, w tym:

- 18 ścian,
- 7 chodników,
- 1 zabierkę,
- 40 innych robót górniczych,
- 73 urządzenia mechaniczne,
- 19 urządzeń elektrycznych,
- 2 inne urządzenia.

Główne powody ww. zatrzymań to:

- stan techniczny maszyn i urządzeń niezgodny z dokumentacją techniczno-ruchową,
- nieprawidłowa instalacja maszyn i urządzeń,
- niezgodne z obowiązującymi przepisami wyposażenie i rozmieszczenie sprzętu gaśniczego,
- brak wymaganych instalacji i urządzeń zabezpieczających,
- brak wymaganych zabezpieczeń przed zagrożeniami naturalnymi,
- brak wykonania wymaganych badań maszyn i urządzeń,
- nieprawidłowe działanie instalacji i urządzeń zabezpieczających i gaszących,
- zły stan obudowy wyrobisk,
- nieprawidłowy stan obudów zmechanizowanych,
- brak wymaganych odstępów ruchowych,
- zanieczyszczenie tras przenośników,
- nieprawidłowo działające układy zraszające,
- nieprawidłowy stan trakcji dolnej i górnej,
- wykonywanie prac niezgodnie z obowiązującymi technologiami.